

ΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΗ

Η ΖΗΤΙΑΝΑ

Στή γωνιά τοῦ δρόμου, μιὰ ζητιάνη;—Ένας σὺ-
βὸς ἀπὸ κουρέλια — ἀργοσαλεύει κάπου κάπου τὸ
πιὸ κουρελιασμένο, τὸ πιὸ βρώμικο κιτρινωπὸ κου-
ρέλι τῆς : τὸ πρόσωπό τῆς, ἕνα στεγνὸ πᾶνι, μιὰ
πατασθούρα ἀπλωμένη ἀπάνου στὰ κόκκαλα τοῦ κε-
φαλιοῦ τῆς. Ἦ ἀργοσαλεύει γιὰ νὰ νανοῦρίση τὸ μω-
ρὸ τῆς, ἕνα τριαντάφυλλο, πού λές καὶ ξεφυτρώνει
ἀπὸ μέσ' ἀπὸ τὴν κοπριά.

Πῶς βγήκε ἄνθρωπος ἀπὸ κείνο τὸ σκουπίδι ;
πῶς ἐγεννήθηκε ζωὴ ἀπὸ κείνο τὸ χάρο; Τί ἔωτε
τὴν τριανταφυλλέναν ἔψη σ' ἕνα πλάσμα πού πλά-
στηκε μὲ ὤχρα; Αἷμα ποιὰ δυνάμη ἔχουσε στὸ σω-
ματάκι τοῦ παιδιοῦ μιᾶς πεθαμένης; Γερμένο στὸν
κόρφο τῆς ἀπάνου, κόλλαγε δυὸ ἀνθισμένα χειλά-
κια σ' ἕνα ὀλόξερο τομάρι, κι ἀντὶ νὰ πεθάνη πού
ἐρρουφούσε, λές, κανένα κίτρινο φαρμάκι, ζούσε καὶ
ροδοκοκκίνιζε, γιατί ἔπινε γάλα. Φούσκωνε τὰ μα-
γουλάκια του καὶ μὲ κοιμισμένα ματάκια κατὰπιε
ἡδονικὰ τὴ ζωὴ πού στράγγιζε ἀπὸ τὴν ξεραίλα.

Κι ἐβύζαινε τὸ μωρὸ κι ὄλο καὶ βύζαινε, καὶ
δὲν ἄνοιγε τὰ μάτια του. Δὲν ἔβλεπε, δὲν ἄκουγε,
δὲν ἔννοιωθε τὴν πλανήτρα τῆ ζωῆ, πού τὸ μεθοῦ-
σε καὶ τ'ἔσερνε ἀπὸ πίσω τῆς στὸν κόσμο τὸ μεγά-
λο γιὰ νὰ τὸ παρατήση ἐρημοσκότεινο, σὰν ἀνοίξη
τὰ ματάκια του, μιὰ μαύρη μέρα, καὶ ἰδῆ τὸ χάος
πού θὰ βροῖσκειται καὶ νιώση τὴν ἀδυναμία του μέ-
σα στὴ δυνάμη πού θὰ παλεύη ὀλόγυρά του, μὲ τὰ
πλάσματα τ' ἀδύνατα, καὶ ζητιανέψη κι αὐτὸ κα-
θῶς ἡ μάννα του λίγη βοήθεια καὶ λίγη προστασία
γιὰ νὰ τὰ βάλῃ μὲ τὴ Δύναμη, νὰ νικήσῃ καὶ νὰ
ζήσῃ, ἀλλοιῶς νικήθῃ καὶ πέσῃ πεθαμένο.

Σὲ κάθε στράγγισμα τῆς ἀδύνατης ζωῆς τῆς ἀπὸ
τὴν πείνα τοῦ παιδιοῦ τῆς, ἡ ζητιάνη γινότανε πιὸ
κίτρινη, ὕψωνε στοὺς διαβάτες δυὸ μάτια κουρασμέ-
να, δυὸ χεῖλια στραγγισμένα καὶ δίχως νὰ μπορῆ
νὰ βγάλῃ πιὰ μιλιὰ ἔλεγε μὲ τῆς ματιᾶς τῆς τὴ βου-
δὴ ἀπελπισιὰ μιὰ κατάρρα :

— «Λυπηθῆτε τ' ἄθῳ μου παιδί, πού μοῦρριξε
ἡ ζωὴ στὴ συφορὰ μου γιὰ νὰ γείνη πιὸ μεγάλη,
ἡ ἀτιμὴ ζωῆ, ἡ θεοκατάρτη πλανήτρα, πού δὲ
μου τὸ πεθαίνει κἄνε τώρα πούναὶ ἀνήξερο κι ἀνί-
δεο, κι ἄπραγο πλάσμα, μόνε τοῦ δίνει πείνα γιὰ
νὰ τρώῃ, μάτια γιὰ νὰ βλέπῃ, νοῦ γιὰ νὰ καταλα-
βαίνῃ, μου τὸ ψευτοστολίζει μὲ τραντάφυλλα, πού
αὔριο θὰ μαραθοῦνε στὰ τρυφερά του μαγουλάκια,
σὰ σβύση ἡ δική μου ἡ πνοὴ καὶ σὰ στερέψῃ τὸ λι-
γροστό μου γάλα, καὶ μείνῃ τὸ παιδάκι μου μοναχό

του στὴν πείνα, στὴ γδύμνια, στὴν καταφρόνια —
σ' αὐτὲς ἀνάμεσα τίς στρίγγλες πού τρέχανε πίσω
ἀπὸ τ' ἀδύνατα τὰ πλάσματα. Αὐτὸ τὸ μαῦρο, λυ-
πηθῆτε, ὄχι ἐμένα· ἐγὼ θέλω νὰ χαθῶ; νὰ μὴν ὑ-
πάρχω πιὰ, νὰ μὴν τυραννιέμαι...»

Ἰότερα, ἔτσι πάλι, δίχως νὰ μιλήσῃ, μὲ τὴν
ἔδια βουβὴ ἀπελπισιὰ, βγάξει μονάχα ἕναν ἀναστε-
ναγμὸ καὶ πέφτουνε τὰ κουρασμένα μάτια τῆς. Σὰ
νὰ λέγῃ :

«Ὅχι, μὴν τὸ λυπηθῆτε, μὴ μοῦ ρίχνετε ἐλέη-
μοσύνη, ἀφήστε με καλύτερα νὰ πεθάνῳ γιὰ νὰ πε-
θάνῃ καὶ τὸ παιδί μου, νὰ σωθῆ».

ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ

Τὸ κομψὸ λεύκωμα ἀπλώνει μπροστά μου τὴν
κάτασπρη ἀλήθεια τοῦ ἀγραφτοῦ χαρτιοῦ του γιὰ
νὰ τὴν μαυρίσω μ' ἕνα φέμα. Τί νὰ γράψω γιὰ νὰ
εὐχαριστήσω τὴ ματαιότητα τῶν χαριτωμένων χει-
λιῶν πού μοῦ εἶπανε :

— Γράφε κάτι τι, γιὰ ἐνθύμηση,

Γιὰ ἐνθύμηση ! Μὰ πρέπει νὰ θυμόμαστε ; Δὲν
εἶναι πιὸ καλὰ νὰ ξεχνᾶμε ; Ἡ ἐνθύμηση εἶναι μιὰ
ἀπ' τίς ἀτέλειές μας. Τὸ κακὸ πού περάσαμε μᾶς τὸ
κρατάει παντοτεινά· καὶ τὸ καλὸ πού δὲν τόχουμε
πιὰ τὸ μεταμορφώνει αὐτὴ σὲ θλίψη.

Τί νὰ μᾶς θυμίζῃ τὸ λεύκωμα ; Ἐναν καλὸ φί-
λο ; θὰ λυπόμαστε ἅμα τονὲ χάσουμε. Ἐναν κακό;
Καλύτερα νὰ λείπῃ κι ἡ ἐνθύμηση του ;

Αὐτὸ τὸ περιττὸ πράμα μοιάζει μὲ τὴ ζωὴ πού
περνᾶνε, ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη, λογιῶν-λογιῶν ὑπάρ-
ξες· ψυχῆς πού μᾶς ἀγάπησαν, ψυχῆς πού μᾶς ἐ-
μίσησαν, ἄλλες πού μᾶς ἔκαναν καλὸ, ἄλλες πού
μᾶς βλάψανε, ἄλλες πού περάσανε ἀδιάφορες, κι
ἄλλες ἀκόμα πού μένουν οἱ ἴδιες, ὡς πού ν' ἀλλά-
ξουνε κι αὐτὲς. Ἀπὸ ὅσα ὀνόματα ἀφήσαν τὸ ση-
μάδι τους μέσα στίς σελίδες του, πού μοιάζουν μὲ
τὰ χρόνια τῆς ζωῆς, ἄλλα πέθαναν, ἄλλα μᾶς ξε-
χάσανε, κι ἄλλα γενήκαν οἱ πιὸ χειρότεροι ἐχ-
τροί μας.

Ποῦ ξέρω γώ, κορίτσι μου, ἂν ἡ ἐνθύμηση μου
θὰ σοῦ εἶναι πάντα εὐχάριστη; κι ἂν πεθάνῳ; κι
ἂν μαλώσουμε; κι ἂν σοῦ κάνω κάνα κακό; Δὲ θὰ
σὲ λυπήσω; Κι ἂν μὲ ξεχάσῃς μέσα στὴν ψυχὴ
σου, τί θὰ σοῦ πούν τὰ περασμένα λόγια μου ἀπὸ
τὸ ἄφυχο χαρτί; Πῶς πέρασ' ἀπὸ τὴ ζωὴ σου ἐ-
πιως περνᾶνε, στὸ ταξίδι, καὶ χάνουντ' ἀπ' τὰ μάτια
μας τὰ δέντρα, τὰ βουνά, ἕνα πουλάκι πού πετάει,
ἕνα τραγούδι πού σβύνει.

Γι' αὐτὸ τραβῶ τὴν πέννα μου μὲ φόβο, ἀπὸ τὸ

λεύκωμα· φοβάμαι, νὰ μὴ φανῶ ἐγωϊστής ἢ νὰ μὴ μὲ βγάλῃ ψεύτη ὁ καιρός, ἢ νὰ μὴ σοῦ δώσω καμμιὰ θλίψη, σὰ δῆς τὰ λόγια μου καὶ τ' ὄνομά μου καμμιά μέρα, ὦ κορίτσι, πού τώρα ἔχεις τόση καλοσύνη κι ἐγὼ τόση ἐπιθυμία νὰ σοῦ εἶναι πάντα εὐχάριστη ἢ ἐνθύμησή μου.

ᾠ! καὶ νὰ ὑπάρχε στὸν κόσμον ἓνα βιβλίον, γιὰ νὰ ξεχνᾶμε, ὄχι νὰ θυμόμαστε!

Η ΑΓΡΙΟΠΑΣΧΑΛΙΑ

Ἡ μεγάλη ἀγριοπασχαλιὰ πού ἀπλωνε τὰ πλατειὰ κλωνάρια της, φορτωμένα ἀπ' τὸν ἀνθό, σ' ὄλη τὴν αὐλή, καὶ ἴσκιωνε τὸν τόπο, καὶ μοσκοβολοῦσε ὡς πέρα, δὲν ὑπάρχει πιά· σ' ἐκείνη τὴν ἀντάρα τ' Ἀη Γεωργίου, τὴν κίτρινη καὶ τὴν ξεφρενιασμένη, πού σάλεψε γῆ κι οὐρανὸ καὶ πέλαγα καὶ ρήμαξε τὴν πλάση, γκρεμίστηκε κι αὐτὴ, μ' ἓνα φριχτὸ ἀγγομαχητό, καὶ γέμισε τώρα τὴν αὐλὴ μὲ τ' ἀνθισμένο της κουφάρι.

Ἀπάνου στὸν ἀνθό της κι ἀπάνου στὸ τραγοῦδι της τσακίστηκε μὲ μιᾶς, κ' ἔπεσε χάμου, ἔτσι ὅπως ἡ νουφούλα πού πεθαίνει ξαφνικά, ἔτσι ὅπως τὸ πουλάκι πού πέφτει ἀπ' τὸ κλαρί, ἀπάνου στὸ κελίδισμά του, ἀπὸ βόλι.

Ἐχουνε Θεό, λέει, τὰ πλάσματα, ἔχουνε νόμο, ἔχουνε μοῖρα πού διεφτύνει τὴ ζωὴ τους καὶ τάχει ἓνια! Μὰ ὡς τώρα δὲν ἀλήθεψ' ἄλλο τίποτα στὸν κόσμον παρὰ πὼς εἶναι ἓνα τρανὸ κι ἀπέραντο κι αἰώνιον τρελλοκομεῖο πού κάθε πλάσμα κάνει ἕ,τι μπορεῖ νὰ κάνῃ, ἂν εἶναι πλάσμα ἀδύνατο· πὼς τὸ μυρμηγκι τοῦ κάκου δουλεύει καὶ πασιλίζει ἓνα χάψιμο τῆς κόττας, ἓνα τσαλαπάτημα παιδιοῦ, καὶ πάνε ὅλα· τὸ δέντρο μεγαλώνει, ἀνθίζει, καρπίζει χρόνια καὶ χρόνια καὶ μιὰ μέρα, σηκώνεται μιὰ μπόρα καὶ σὲ μιὰ στιγμούλα πέφτει ἀστροπελέκι, φυσάει ἓνας ἀγέρας καὶ τὸ ρίχνει χάμου σύρριζα.

Ἔτσι τὸ ζῶο, τὸ φυτό, ὁ ἄθρωπος, τὸ ποτάμι, τὸ πέλαγο, ὁ οὐρανός, ὁ ἀγέρας, ἕ,τι ἐπλάστη κι ἕ,τι ὑπάρχει, ζῆ στὴν ἀναρχία τοῦ τρελλοκομεῖου αὐτοῦ ὅπου τὸ λένε κόσμον καὶ δημιουργία. Καθ' ἓνα ἀπὸ τὰ πλάσματα εἶναι τὸ ἴδιο κι ὁ Θεός του τὸ ἴδιο κι ἡ μοῖρα του, κι ὁ νόμος του, κ' ἡ δύναμή του, καὶ ἡ πρόνοια. Μπορεῖ; τὰ βγάζει πέρα. Δὲν μπορεῖ; θὰ ὑποκύψῃ. Καὶ κανένα δὲν μπορεῖ γιὰ πάντα κ' ἐναντία ὄλων τῶν ἄλλων νὰ τὰ βάλῃ. Καθένα ἔχει κ' ἓνα πιδὸ δυνατότερο ἀπὸ αὐτό· τὸ ποτάμι πού φουσκώνει ἔχει τὴν μπόρα· τὸ πέλαγο πού φουρτουλιάζει ἔχει τὸν ἀγέρα, ὁ ἀγέρας τὴν τρέλλα τῆς ἀτμοσφαιρας, ἡ ἀτμοσφαῖρα τὴ μούρλια τοῦ ἡλίου, ὁ

ἡλιος τὴν ἀναρχία τῆς λαύρας τοῦ πού τὸν ἀνάθει. Νόμος, δικαιοσύνη, λογικὸ δὲ βρίσκεται στὴν Πλάση ἀφοῦ κανένα πλάσμα δὲν ξέρει ἂν ἕ,τι κάνει εἶναι σκοπὸς του, κι ἂν τὸ σκοπὸ του αὐτὸ θὰ μπορέσῃ νὰ ξεπληρώσῃ μιὰ ἡμέρα. Ὁ ἄθρωπος δὲν ξέρει ἂν θὰ κάνῃ αὔριο ἕ,τι θέλει σήμερα· τὸ ζῶο ἂν αὔριο θὰ ζήσει, τὸ δέντρο ἂν θὰ προφτάσῃ νὰ δέσῃ τὸν καρπὸ του κι ἂν δὲ θὰ πέσῃ πεθαμένο, ἓνα τρελλὸ πρωί, σὰν τὴν ἀγριοπασχαλιὰ πού τὴν ἐγκρέμισ' ἀξαφνα ἢ μπόρα, ἀπάνου στὸν ἀνθό της.

Ε. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ

ΟΡΝΙΘΟΣΚΑΛΙΣΜΑΤΑ

ΑΠΟ ΕΝΑΝ ΕΠΙΤΑΦΙΟ ΛΟΓΟ

Μιὰ φορὰ — στὰ 1894 δὰ — ἐκυκλοφόρησ' ἓνα φυλλάδιον, μὲ ἓναν ἐπιτάφιο λόγο, σὲ ποιὸν νομίζετε; στὸ Θανάση Διάκο, τὸν ἐθνομάρτυρα τοῦ 1821.

Ὁ λόγος αὐτὸς εἶναι γραμμένος σὲ ἀρχαία Ἑλληνική. Τὸ φυλλάδιον ἔχει γιὰ ἐπιγραφή «Λόγος κλπ. Ἐθανοσίου τοῦ Διακόνου». Πὼς εἶναι δὰ τυπωμένο σὰς φαίνεται τὸ περιφνημὸ δημοτικὸ δίστιχόν του;

Ἐὶδὲ καιρὸν πού διάλεξεν ὁ Χάρων νὰ μὲ πάρῃ
νῦν, ὅτ' ἀνθίζουσι τὰ φυτὰ καὶ φύει γῆ χορτάρια!... (*)

(*) Ὁ ρήτορας ἔβαλε «γῆ» ἀντὶ «ἡ γῆ» γιὰ τὴν εὐφωνία!

ΣΤΟ ΦΙΛΟ ΜΟΥ Ζ.

Εἶναι μεγάλος ὁ ἄνθρωπος! εἰκόνα εἶναι τοῦ Θεοῦ!
καὶ μὲ τὸ δίκιο του κρατεῖ καὶ καταδυναστεύει,
κι' ἄς τὸν σκοτιῶν ξαφνικὰ κλωτσιὰ γαιδάροῦ ἀγροῦ,
κεῖ πού σκυμμένος τὰ ἄλυστα μυστήρια γυρεύει.

ΓΑΥΡΟΣ ΟΡΝΙΘΗΣ

— Μαθαίνουμε πὼς ὅλο τὸν ἀστεῖο πόλεμον τῆς «Ἐστίας» κατὰ τοῦ τελευταίου βιβλίου τοῦ Ψυχάρη «Le crime du Poète» τὸν ἔκαμε ὁ ἀπόστρατος ὑπολοχαγὸς τῶν Γαριβαλδινῶν κ. Καρβούνης, πού εἶναι, λέει, καὶ δημοτικιστής. Ἡ «Ἐστία» στὸ φύλλον τῶν 25 τοῦ Μάη δημοσίευσεν κ' ἓνα χρονογράφημα «Γάλλου δημοσιογράφου δημοσιευθὲν εἰς τὴν Action Française». Τὸ ἄρθρον αὐτὸ κρίνει, ἀλλὰ «Ἐστία» τὸν Ψυχάρη καὶ τὸ βιβλίον του, καὶ φυσικὰ, ἀφοῦ ὑπάρχουν καὶ στὴ Γαλλίᾳ Καρβούνηδες.